

Sygn. akt I ACz 32/12

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Aleksandra Marszałek
Sędzia SA:	Małgorzata Bohun
Sędzia SA:	Małgorzata Lamparska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2012 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z wniosku: **(...)S.A. w J.**

z udziałem: **M. J.**

o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego

na skutek zażalenia uczestnika M. J.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 1 grudnia 2011 r., sygn. akt I Co 206/11

p o s t a n a w i a:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek;

2. zasądzić od wnioskodawcy (...)S.A. w J. na rzecz uczestnika M. J. kwotę 420 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31.08.2011 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze nadał prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 13.05.2003 r. (sygn. akt I C 268/03) klauzulę wykonalności na rzecz (...) S.A. w J. (dalej: (...)), na rzecz której przeszły uprawnienia wierzyciela Placówki Oświatowej(...)w J. (dalej: (...)).

Postanowieniem z dnia 13.10.2011 r. (sygn. akt I ACz 1701/11) Sąd Apelacyjny uchylił powyższe postanowienie i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że kwestia prawidłowości reprezentacji (...)nie budziła wątpliwości, jednakże z dokumentacji przedstawionej przez wnioskodawcę nie wynikało, czy podpisując umowę cesji (...) był reprezentowany prawidłowo.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze nadał prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 13.05.2003 r. (sygn. akt I C 268/03) klauzulę wykonalności na rzecz(...), na rzecz której przeszły uprawnienia wierzyciela (...).

W uzasadnieniu Sąd pierwszej instancji wskazał, że w dniu 17.03.2011 r. (...) i (...) zawarły umowę cesji, na podstawie której (...) przeniosła na rzecz (...)wierzycielności, które zostały zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej

Górze z dnia 13.05.2003 r. (sygn. akt I C 268/03). Sąd wskazał, że (...) był prawidłowo reprezentowany zawierając powyższą umowę, ponieważ w jej imieniu działał wówczas jej dyrektor – M. G., który zgodnie z § 15 statutu tej jednostki był uprawniony do składania oświadczeń woli w jej imieniu.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez uczestnika M. J., który zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie:

- art. 788 § 1 k.p.c. przez niezasadne uznanie, że wnioskodawca wykazał, że uprawnienia wynikające z wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 13.05.2003 r. przeszły na następcę prawnego (...), podczas gdy z przedstawionej umowy cesji nie wynika, aby zawarły ją podmioty posiadające zdolność do czynności prawnych,

- art. 373 § 1 k.s.h. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. przez nadanie wnioskowi o nadanie klauzuli wykonalności biegu bez wzywania do wykazania uprawnienia M. G. do jednoosobowej reprezentacji (...)w niniejszym postępowaniu,

- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez niewykazanie przesłanek nadania klauzuli wykonalności na rzecz następcy.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a ewentualnie o zmianę orzeczenia Sądu Okręgowego i oddalenie wniosku w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Stronami stosunków cywilnoprawnych (w tym umów) mogą być wyłącznie podmioty dysponujące zdolnością prawną, tj. osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Art. 33¹ § 1 k.c. statuuje zasadę numerus clausus tzw. ułomnych osób prawnych, zgodnie z którą do kategorii tych jednostek należą wyłącznie takie podmioty, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Źródłem zdolności prawnej nie może być więc orzeczenie sądowe, decyzja administracyjna ani czynność prawna czy faktyczna. Zdolności prawnej nie można też domniemywać ani konstruować przy wykorzystaniu wykładni celowościowej przepisów. Okoliczności posiadania organów, działania na podstawie statutu czy wpisania do określonego rejestru również nie przesądzają o posiadaniu zdolności prawnej. Zdolność prawna może zostać nadana wyłącznie przepisem ustawy, a jako przykłady takich przepisów można podać: art. 6 ustawy o własności lokali (dot. wspólnoty mieszkaniowej), art. 8 § 1 i art. 11 § 1 k.s.h. (dot. osobowych spółek handlowych i spółek kapitałowych w organizacji), art. 106 ust. 1 i art. 223zf w zw. z art. 106 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej (dot. głównych oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji), art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2137/85 (dot. europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych). W doktrynie i orzecznictwie konsekwentnie odrzucane są wszelkie próby uznawania za podmioty dysponujące zdolnością prawną jednostek, którym zdolność ta nie została przyznana przepisem ustawy, co dotyczy m.in. spółki cywilnej i stowarzyszenia zwykłego (por. E. Gniewek, Kodeks cywilny. Komentarz, 2010, C.H. Beck, wyd. 4, rozdz. I, t. 10-11; A. Kidyba, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, 2009, LEX, art. 33¹, t. 9-10).

Żaden przepis nie przyznaje natomiast zdolności prawnej placówkom kształcenia ustawicznego. Przepisu takiego próżno szukać w szczególności w regulacjach ustawy o systemie oświaty. Placówki kształcenia ustawicznego stanowią jednostki organizacyjne prowadzące działalność oświatową, jednak nie mogą one we własnym imieniu nabywać praw ani zaciągać zobowiązania. Takie uprawnienia przysługują natomiast jednostkom zakładającym i prowadzonym te placówki, wymienionym w art. 5 ust. 2 przywołanej ustawy. Jednostki prowadzące wspomniane placówki ponoszą także odpowiedzialność za ich działalność, co wynika z art. 5 ust. 7 ustawy. Należy przy tym dodać, że okoliczność, że instytucjom oświaty (w tym placówkom kształcenia ustawicznego) nie przysługuje zdolność prawna nie budzi wątpliwości w doktrynie (por. M. Pilich, Ustawa o systemie oświaty. Komentarz, 2012, ABC, art. 5, t. 2) ani w orzecznictwie. (por. wyrok SN z 26.04.2006 r., V CNP 30/06, LEX nr 198513).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że (...), będąca placówką kształcenia ustawicznego nie jest jednostką dysponującą zdolnością prawną i tym samym nie może ona być stroną stosunków cywilnoprawnych. Należy przy tym podkreślić, że sam fakt, że w wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 13.05.2003 r. (sygn. akt I C 268/03) została określona jako strona powodowa i zasądzono na jej rzecz świadczenie nie spowodował, że nabyła ona zdolność prawną (nawet w zakresie powyższej wierzytelności), gdyż podstawą nabycia tej zdolności może być wyłącznie przepis ustawy. (...) nie mogła więc zawrzeć umowy cesji wierzytelności i dlatego umowę przedłożoną przez wnioskodawcę należy uznać za nieważną. Tym samym nie doszło do przejścia wierzytelności wynikającej z tytułu egzekucyjnego i w związku z tym wnioski o nadanie klauzuli wykonalności na następcę należało oddalić.

Z uwagi na fakt, że już tylko z powyższych względów zaskarżone orzeczenie wymagało zmiany, ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów podniesionych w zażaleniu było zbędne.

W związku z powyższym zaskarżone postanowienie zostało zmienione w sposób wskazany w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Niniejsze postanowienie kończy postępowanie w sprawie, dlatego też Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 420 zł odpowiadającą sumie dwóch opłat od zażalenia (2 x 30 zł), dwóch stawek wynagrodzenia adwokata za prowadzenie sprawy w pierwszej instancji (2 x 60 zł) i dwóch stawek wynagrodzenia adwokata za prowadzenie sprawy w drugiej instancji (2 x 120 zł), zgodnie z § 2 ust. 1 i 2, § 11 ust. 1 pkt 13 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Z/ (...)

(...)

bp